יצאו שטרות מדממעט להו מלוגלה משמע דחל המכר מדאוריית׳ בשטרות וא"ת פרק מי שמת (נ"ב דף קמז:) אמרינן מתנת שכיב מרע מדרבנן ופריך והאמר רב נחמן המוכר שטר חוב לחברו וחזר ומחלו מחול ואפי׳ יורש מוחל ומודה רב נחמן שאם נתנו במתנת שכיב מרע שאינו יכול למחול לי אמרת בשלמא מתנת שכיב מרע דאורייתא משום הכי איט יכול למחול כו׳ והשתא הלא מכר שטר חוב דאורייתא ואפי׳ הכי יכול למחול ומפרש ר"י דה"פ לי אמרת בשלמא דאורייתא הייט מוהעברתם ח"כ עשאו הכתוב יורש וא"כ אמאי יורש מוחל מאי לומיה דהאי יורש מהאי לי נמי אפי׳ הוי מכר שטר חוב דרבנן משכחת ביה לוגלה מדאורייתא כגון שהלוהו על פה ונתן לו יותר מדאי כדי לעשות שטר שיעבוד או הלוהו בשטר ונתן לו הלוה יותר מדאי שיחזיר לו השטר ויהיה מלוה על פה ולרביו חיים נראה דקנה מן התורה אם יש לוה קרקעות שמוכר לו שיעבוד שיש לו בקרקעות וכמרובה (נ"ק דף סב:) כתבתי בתריסות:

והאי ביומיה מכירה הוא · תימה דבפ׳ קמא דע"ז (דף סו· וסס ד"ה והשתא) מוכח דשכיחות לה קני משראל שמכר פרה מכהן ומלא לבית דירה אמרו וי"ל דהכא גבי לוגלה כתיב ממכר מיותר לרבות שכירות: **כל** דבר שבמדה כו׳ אפילו פחות מכדי לוגלה חוזר · הכא משמע דרבא מיירי אף בקרקעות וכן נמי פרק האיש מקדש (קדושין דף מב: וסס ד"ה ס"ג) דקאמר ובמקרקעי נמי לא אמרינן אלא דפליג בחומרא אבל פליג במשתתא אפילו פחות מכדי לוגלה חוזר דאמר רבא כל דבר שבמדה חוזר וחוזר דקאמר הייט שהמקח בטל לגמרי כדמוכח ריש התודה (מנחות דף עז·) ושלהי הספינה (נ"ב דף נ·) וקשה דבפרק בית כור (שם דף קי· וסס ד"ה פחות) תנן בית כור עפר אני מוכר לך מדה בחצל פיחת כל שהוא יכנה הותיר כל שהוא יחזור ופירש רשב"ם התם דהא דאמר רבא דחוזר מילתיה לא הוי בקרקעות וקשה לפירושו מהכא וי"ל דהתם אינו אומר המוכר מדדתי שיש בה בית כור דאז ודאי היה חוזר כדרבא אלא שתמא אומר כך וסבור היה המוכר שיש כך ולכך המקח קיים וא"ת נימא דידע דשדא שיתא ומוכרו יותר משויו וכיון דזרעינהו דאמר בטל אגב קרקע וי"ל בענין זה פשיטא דיש לוגלה שהמכר אינו תלוי בקרקע אלא בחטי שבשוק: **אלא** דאמר שדאי בה כדבעי לה׳ וא"ת הייט מקח טעות דבעי ליה ו׳ והוא לא שדא אלא ה׳ וי"ל דהמוכר מודה דלא שדא אלא ה׳ ואמר דלא בעי אלא ה׳ וקרקע זו אם זרעה כדבעי לה שוה אותם דמיס ואגלאי מילתא דבעי שיתא וא"ת למה לא תחשב זו לוגלא קרקע כיון שלא טעה לא במדת מנין החטין ולא בשומא לא טעה אלא במה שלא השבח הקרקע כדבעי לה וי"ל כיון דאי בה כדבעי לה כמו שאמר היו שוה אותם דמיס ומאלא שהלוגלה מן החטין ולא מן הקרקע:

מהו

אמר

קנו א מיי׳ פי"ב מהל׳ מכירה הל׳ ח ופי"ב מלכה יג סמג לאוין קע טוש"ע ח"מ סי׳ רכז סעיף טו:

קנז ב מיי׳ שם פי"ב מלכה יז סמג שם טוש"ע ח"מ סי׳ רכז סעיף לה:

קנח ג מיי׳ שם פט"ו מלכה א סמג שם טוש"ע ח"מ סי׳ רלב סעיף א:

קנט ד מיי׳ שם פי"ב הל׳ מז סמג שם טוש"ע ח"מ סי׳ רכז סעיף לד ולא פיפשטא:

קס ה מיי׳ שם וסמג שם טוש"ע שם ומשכנתין לוחו שבועת היסת:

קסא ו מיי׳ פ"ז מהל׳ תמידין ומוספין מלכה יד ופ"י מהלכות מאכלות אסורות הל׳ ד סמג לאוין קמב קמג קמד טוש"ע י"ד סי׳ רצ סעיף ג:

קסב ז מיי׳ פ"ו מהל׳ מאכלות אסורות מלכה ה ועיין בהשגות וכ"מ וכ"מ סמג שם טוש"ע שם סעיף ד:

גליון הש"ם

גמ׳ אלא כל ידו ידו ממש הוא. עיין סנהדרין דף פה ע"ב הוס׳ ד"ה עד: תום׳ד"ה יצאו וכו׳ ויהיה מלוה ע"פ. ועיין בסמג עשין עשה סב:

מהגה

3 טאלות בעינן אונאה ר׳ביטול מקח
1 - א׳ יש אונאה לשכירות
2 - חלין וזרען בקרקע
3 - (נ ב) אם דברים פטנין מאי׳ אין לפס אונאה האם יש לפן ביטול מקח

מהגה

טבים לבני ד׳ אף מדובר בטאלת "חלין וזרען בקרקע"

מהגה

3 טאלות הנוגעים למקרה
טל חלין וזרען בקרקע׳ 2

קדשים שהוא חייב באחריותן יש להן אונאה ושאינו חייב באחריותן אין להן אונאה *רבי יהודה אומר אף המוכר ס"ת בהמה ומרגלית אין להם אונאה אמרו לו *לא אמרו אלא את אלו: **גמ׳** מנהני מילי דתנו רבנן וכיון תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך *דבר הנקנה מיד ליד: יצאו קרקעות שאינן מטלטלים, יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות דכתיב "כי תמכרו ממכר-שנופו מכור וגופו קנוי יצאו שטרות שאין גופן מכור ואין גופן קנוי ואינן עומדין אלא לראיה שבהם מכאן אמרו המוכר שטרותיו לבשם יש להם אונאה פשיטא לאפוקי מדרב כהנא דאמר *אין אונאה לפרוטות קמ"ל יש אונאה לפרוטות הקדשות אמר קרא אחיו אחיו ולא הקדש אתקוף לה רבה בר ממל כל היכא דכתיב "ידו" ידו ממש הוא אלא מעתה דכתיב ויקח את כל ארצו מידו הכי נמי דכל ארעא בידיה הוה נקיט לה אלא מדשותו, הכא נמי מדשותו דכל היכא דכתיב "ידו" לאו ידו ממש הוא ודתניא *אם המצא תמצא בידו" אין לי אלא ידו, גנבו חצירו וקרפיפו מנין? ת"ל "אם המצא תמצא" מ"מ טעמא דכתב רחמנא "אם המצא תמצא" הא לאו הכי הוה אמינא כל היכא דכתב "ידו"= ידו ממש הוא ותו תניא "ונתן בידה אין לי אלא ידה, גנבה חצירה וקרפיפה מנין? ת"ל "ונתן" מ"מ טעמא דכתב רחמנא "ונתן" הא לאו הכי הו"א כל היכא דכתב "ידו"=ידו ממש, *אלא כל "ידו"=ידו ממש הוא ושאני התם דליכא למימר הכי אלא ברשותו כגון רבי זירא שכירות: יש לו אונאה אין לו אונאה- "ממכר" אמר רחמנא אבל לא שכירות אין דלמא לא שנא? אמר ליה אביי מי כתיב "ממכר לעולם", "ממכר" סתמא כתיב יוהאי נמי ביומיה מכירה היא *בעי רבא חטין וזרען בקרקע מהו- יש להם אונאה אין אין להם אונאה: כמאן דשדיין בבדא דמיין ויש להם אונאה אין דלמא בטלינהו על גב ארעא היכי דמי אילימא דאמר איהו "שדאי בה שיתא ואתו סהדי ואמרי דלא שדא בה אלא חמשה, *והאמר רבא "כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין אפילו פחות מכדי אונאה חוזר" אלא דאמר איהו "שדאי בה כדאבעי לה" ואיגלאי מילתא דלא שדא בה כדאבעי לה: יש להם אונאה אין אין להם אונאה- כמאן דשדי בבדא דמיין ויש להם אונאה אין דלמא בטלינהו אגב ארעא, *נשבעין עליהן או אין נשבעין עליהן: כמאן דשדיין בבדא דמיין ונשבעין עליהן אין דלמא בטלינהו אגב ארעא ואין נשבעין עליהן, *עומר מתירין אין אין עומר מתירין, היכי דמי אי דאשרוש תנינא אי דלא אשרוש תנינא דתנן *אם השרישו קודם לעומר, עומר מתירין, ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא *לא צריכא דרחצדינהו וזרעינהו קודם לעומר ואתא ליה עומר וחליף עילויידו ולא אשרוש קודם לעומר:

מהו

קדשים שמייב באחריותן · אמר רבי עלי עולה והפרישה והוממה ומכרה: **יש להן אונאה** · דכיון דאם מתה או נגנבה חייב באחריותה, דידיה היא, ואל תוט לים את אחיו-קרינא ביה: **ושאינו חייב באחריותן** · כגון דאמר "הרי זו": **אף המוכר ספר תורה כו׳** · תורה אור מפרש טעמא בגמרא בברייתא:

גמ׳ דבר הנקנה מיד ליד · הזהיר עליו בכל תוט: **שהוקשו לקרקעות** · [דכתיב] "והתנחלתם אותם" וגו׳ (ויקרא כה) הוקשו לאחוזה: **מכלן אמרו** · מדלא אמטוט שטרות אלא משום דאין נופן קנוי ומכור: **המוכר שטרותיו לבשם** · לוגר בהם אבקת סממנין נמלא ממכרן של אלו לעורך תשמיש נופן הוא: **יש להן אונאה** · דנופן קנוי ומכור: **פשיטא** · מאי שנא מכל מטלטלי דעלמא: **לפרוטות** · שהם מוכר שטרות לבשם אין שם המקח של איסר ביחד אלא של פרוטות: **ידו ממש הוא** · דקדייקא לעיל "מיד עמיתך" מטלטלים דוקא הנקחין מיד אל יד: **הכא נמי מרשות** · עמיתך קאמר ואפי׳ קרקעות נמי במשמע: **אין לי** · שיתחייב כפל: **אלא** · בזמן שלקחה בידו: **גנבו חצירו [קרפיפו]** אם **מנין** · שאם נכנסה שם ונעל בפניה לגנבה, מנין שקנתה לו חצירו ומתחייב כפל: **ת"ל ונתן מ"מ** · מדלא כתיב ידה וכידה יתגנו: **ושאני שם** · ויקח את כל אחרון: **יש לשם אונאה** · אם מכרן: **בטלינהו אגב ארעא** · ואין לוגלה לקרקעות וכשלא השריש קאי: **שדאי** · זרעתי בה שם סאין: **חטין** · דמקח טעות הוא דהא בהדיא פי׳ בחזקת כן ואינו כן וכיון שהמקח טעות הוא אפי׳ בטיל לו אגב לחרעא אחר דהכי דאימעיט קרקעות מדין לוגלה, מדין מקח טעות לא אימעיט שהרי אין זה מכר דאדעתא דהכי לא זבן: **כדבעי לה** · כמה שצריך לקרקע דמידי דאומדנא דשכיח דטעו הוי כדין לוגלה: **נשבעין עליהן** · אם הודה במקצת כגון טעון פסקת עמי לזרוע ו׳ שמסרתי לך וזרעת חמש והוא אומר זרעתי חמש ומחלה: **עומר מתירין** · קס"ד אגידולין דידהו קמיבעיא ליה ולהכי קמהדר אי דאשרוש קודם לעומר: **תנינא** · דעומר מתיר את גידוליהן במסכת מנחות (דף עז·) והתם מפרש טעמא: **ואי דלא אשרוש** · בשעת הכאת עומר: **תנינא** · דאין עומר מתירן: **דאבדינהו** · מן החדש והיו צריכין שיתירם עומר לאכילה: **וזרעינהו קודם לעומר** · ואלף ליה עומר עלייהו בדלא אשרוש:

[נעיל מז:]

[ניעין מז.]

[מנחות סט.]

[ע"ש]

[מנחות סט.]

[מנחות סט.]

[שם]

שם ס.

שם סס.

כ"ב עת.

כ"ק סד: ניעין עז. נעיל י:

*אחרי הסוגריים ל׳ המשך הדברים בתוק הסוגריים הא׳ מקיל ד׳ לעיל נפ׳ ולקמן בבריתא